

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicatorum Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

I. Comitia Ratisbonæ. conuentus Francofurtensis Lutheran. itemq[ue]
VVormatiensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

ANNO
1557.

CAPVT XXIII.

- I. *Comitia Ratisbonæ. conuentus Francofurtensis Lutheran. itemq; VVormatiensis.*
- II. *Colloquium inter Cath. & Lutheran. dissidia inter Lutheranos VVormatiæ.*
- III. *Melanchth. Heidelbergam abit, vxore paulo post orbatus.*
- V. *Acta VVormat. inter Flacian. & Melanchthon. itemq; staphylum. miseria Melanchthonis perpetua.*
- V. *Odia & dissidia inter Flac. & Melanchthon.*

I.
Comitia
Ratisbonæ,
Ann. 1557.
Decretum.

Chyt. in
Sax. p. 553.
Conuent⁹
Lutherano
rū Franco-
furti ad
Mœnum.

ANNO hoc exeunte conuentus Imperij Ratisbonæ fuit; qui in sequentem vsq; 1557. protractus tandem sub æquinoctium vernum finem habuit. In eo decretum inter cætera, vt ad 14. Augusti VVormatiæ colloquium inter Catholicos & Lutheranos ad dirimendas religionis controuersias haberetur. Quia verò Lutherani scedè distracti grauiissimis inter se dissidijs laborabant, ante congressum publicum domesticas primum concertationes sopiendas censuerunt: Nesi VVormatiæ manipulatim disiuncti prodirent in scenam, ludibrijs & fannis ab aduersarijs exciperentur.

Itaque concionatores aliquot principum & ciuitatum Lutheranæ professionis in Germania superiore Francofurtum conuenerunt ad Mœnum; vbi duabus de rebus

rebus potissimum instituta fuit consulta- ANNO
tio : De Colloquio nimirum ; quod VVormatiae cum Catholicis habendum erat ; quo- 1557.

modo scilicet aduersarijs in eo congressu sit
occurrendum : tum de generali Lutherano-
rum Synodo post Colloquium indicenda, in
qua de controuersijs domesticis, de discipli-
na, deque instituenda rituum ecclesiastico-
rum conformitate deliberatio susciperetur.

Cæterum quia non ignorabant, quam tur-
piter inter se dissiderent ij, qui Confessionis
Augustanae doctrinam profitebantur, dua-
bus ferè septimanis ante diem inchoando
colloquio destinatum VVormatiae conue-
niendum statuunt, tentandumque an sopire
possent domesticas concertationes, vel eas-
dem instituto syncretismo tegere saltem ad
tempus, priusquam cum Catholicis congre-
derentur. Videbant enim, nisi dissidia quæ
gliscebant, quoquo pacto vel in speciem cõ-
ponerentur, sese non Catholicis modo, sed
& vniuersæ Germaniæ ludibrio futuros :
quod & postmodum euenit, vbi per Flacia-
nos detecta fuit ipsorum turpitudine.

Luthera-
norum stu-
dium in so-
piendis
dissidijs
domesti-
cis.

Conuenerunt igitur plerique VVorma-
tiam maturè satis, ad Calendas Augusti scili-
cet ; quemadmodum Francofurti fuerat cõ-
stitutum. At Melanchthon & socij, quos
Electo Saxo ad hunc congressum misit, in-
tegro mense post, sub initium Sept. scilicet,
VVormatiam primum appulerunt. Deten-
tum aiunt ab Electore Principe, qui profe-

Conuen-
tus Luthe-
ranorum
VVorma-
tiae.
*Surius in
com. pag.
500. 501.*

ANNO
1557.

fecturus dicebatur in Daniam ad Regem fo-
cerum, & Melanchthonem secum ducturus.
Quamquam & ipse totus abhorrebat ab hu-
iusmodi congressibus: Imprimis, quia no-
uerat ad Colloquium hoc è Flacianis ventu-
ros quosdam, futurumque, vt non ipse modo
reuocaretur ad censuram, sed & scæda Luth-
erani corporis carcinomata tangerentur: quæ
sciebat exasperari posse si tangerentur; sana-
ri tamen non posse. Itaque tergiuersatus est,
quamdiu potuit, iter in Daniam causatus;
ad quod cum non assumeretur, tandem man-
datu Principis VVormatiam fuit eundum:
quo per Ludouicum Neogardensem Comi-
tem deductus est, quem Elector ad hæc Co-
mitia legatum misit.

Nomina
Flaciano-
rum.

Inuenit istuc præsentis, quos Saxonie
Duces Ioannis Friderici filij miserant, Erar-
dum Sneppium, Victorinum Strigelium, Io-
annem Stösselium, & his coniunctos Ioachi-
mum Morlinum, & Erasmum Sarcerium, Il-
lyricanæ factionis homines; tum Ioannem
Brentium à Duce VVirttembergico missum,
vt actioni interesset. Et quia tardius venit
Melanchthon, vti diximus, de componendis
altercationibus domesticis ad eum modum
agi non potuit, vti res ipsa postulabat. Prius-
quam tamen factum est actionis initium, le-
gati principum Lutheranorum politici con-
uocarunt omnes illius partis concionatores,
qui VVormatiam conuenerant, eosque mo-
nuerunt paucis, vt parati essent ad Congres-
sum;

sum; utq; in Colloquio modestè cum primis ANNO
& perspicuè sententiam suam explicarent. 1557.

Deinde Ducum Saxonix fratrum legatus
Basilius Monnerus, Flacij mancipium ora- Monneri
tione proluxa de varijs erroribus differuit dissertatio.
post bellum Smaicaldicum subintroductis,
quibus Augustanæ Confessionis puritas cõ-
taminata sit, & doctrina corrupta. Hos au-
tem errores primum damnandos esse, atque
anathematis falce ressecandos, restituendâq;
domi concordiam, priusquã cum aduersarijs
congregiantur. Hæc cū longo verborū am-
bitu perorasset principum suorum nomine,
furgit Sneppius, seque dicit ab iisdem princi- Sneppij
pibus in mandatis habere, vt communibus postulatū
suffragijs anathemate feriantur damnentur- de anathe-
que sectarij quidam, Zvingliani scilicet, O- matizandis
liandrini, Maioristæ & Adiaphoristæ. hæreticis.

Perculit hic sermo Melanchthonem, qui Melanch-
cum Adiaphoristarum caput esset, quorsum thon per-
spectarent ista, facile videbat. Itaque cum cullus ter-
sociis tergiuersari cœpit, iniquum esse di- giuersatur.
cens, vt damnentur dissentientes, causa non
prius cognita. Cum vero Saxonici Vinarien-
ses principum suorum mandato sibi dicerent Eius opi-
insistendum, respondit Melanchthon, si da- nio de ana-
amnandi sint errores, articulos condendos themate.
esse, in quibus quid probandum sit, quid im-
probandum præcisè definiatur. Nec Zving-
glianos tantum notandos anathemate, sed &
papistas, Antinomos aliosque: quin & Fla-
cianorum mendacia damnanda. Addit si per
Fla-

ANNO
1557.

Sneppij re-
plica.

Brentius
reijcit ana-
thema latū
in Osiandrum.

Politico-
rum inter-
uentus.

Flacianorū
acerbitas
in anatē
matis scri-
ptione.

Flacianos ipse reijciatur, se lubentem ab ipso-
rum congressibus abfuturum. Interim pau-
ciores nunc ait esse præsentēs, quam ut hu-
iusmodi articuli cum insertis damnationi-
bus scribi possint. Rem hanc magno cum
periculo coniunctam videri, cum tanta sit
multorum rabies in reprehendis alijs.
Hæc Melanchthon. Sneppius vero proba-
uit ista quidem, quæ de periculo Melanch-
thon dixerat, si articuli scriberentur. Inte-
rim mandatum esse dicit suorum principū,
ne cum Pontificijs in arenam descendant, ni-
si sectarijs, quos antè diximus, anathemate
prius ab Augustana Confessione resectis.
Brentius vero prorsus assentiri noluit, ut O-
siander damnaretur; quod scripta hominis
in alienum sensum à mente ipsius torqueri
diceret. Legati politici cum turbas oriri cer-
nerent, re deliberata controuersias ad futu-
ram Lutheranorum Synodum reijciendas
censuerunt: Interim nunc coalescendum
quoquo pacto, causamque contra pontificios
communi studio concorditer agendam, ca-
uendumque ne qua fiat distractio; alioquin
futurum, ut se deridendos aduersarijs, & a-
nathemate feriendos obijcerent. Idem per
litteras monuit Elector Palatinus: Interim
legati Ducum Saxoniae Vinariensium, qui
Flacianæ factionis erant, & principum eo-
rundem Theologi, congressum cum aduer-
sarijs omnino recusabant, nisi mandatis satis-
fieret suorum principum, & anathemata scri-
beren-

berentur; Sneppio interim ob distractionem hanc vbertim lacrymante. Post longam & turbulentam altercationem placuit tandē, vt scriptæ condemnationes, & anathemata sectarum, quas Sneppius reijci postularat, non præfidi, nec Catholicis ludibrij vitandi gratia, sed legatis Lutheranorum principum exhiberentur. Hoc pacto futurum putabant, vt & mandatis satisfaceret ducum Vinarientium; nec vulnera domestica tamen aduersarijs detegerentur.

His ad eum modum peractis, ventum tandem est ad Colloquium. Principio de iudice controuersiarum instituta fuit disputatio. Et Catholici quidem autoritatem iudicandi de controuersijs Ecclesiæ vindicabant; cuius sententiam in generalibus Concilijs, & perpetuo de dogmatibus orbis Christiani, sanctorumque Patrum consensu audiendam dicebant. Melanchthon contra ad sacras litteras, & tria symbola prouocabat: Addebat Confessionem Augustanam, à qua sese cum sociis nequaquam discessurū profitebatur. Hic disceptatum fuit acriter, neutris de sententia discedentibus: In quo certamine Catholici Lutheranis arrogantiam obiecerunt, quod nimirum seipso sanctissimis omnium seculorum patribus, suasque opiniones vniuersalis Ecclesiæ iudicio, & consensu totius antiquitatis anteponerent: Cū interim sententiis inter seipso discrepent, & in varias factiones turpissimè distrahantur.

Dispu-

ANNO

1557.

Anathemata scribuntur.

II.

Colloquiū inter Catholicos & Lutheranos.

Controuersia de iudice disputationis.

Camerar. in vita Mel. pag. 361. & seq.

Lutheranorum arrogantia.

Controuersia de peccato originis.